

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Feria III. Post Dom[inicam] IV. Qvadragesimæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

S. Antonius quotiescunq; Sacerdotem ob-
vium haberet; in genua coram eo prouolu-
tus, benedictionem ab eo efflagitabat. Ma-
gnus ille Imperator Constantinus in Nicæ-
na Synodo Sacerdotes Patronos & Patres
nuncupabat. Imperator Theodosius ad pe-
des S. Ambrosij Sacerdotis & Episcopi pro-
uolutus obnixè ab excommunicatione per-
eum absolui petiit. Orbis illud flagellum
& Italiae terror Attila, Hunnorum Rex, quo
vix vllus vnquam immanior aut crudelior
extitit, cum in conspectum Leonis Papæ
totiusque Cleri Romani, qui ei imminen-
tes Italiae calamitates commiserati occur-
rerant, venisset, tacita quadam in viro san-
cto elucente maiestate perterritus, arma
deposuit, ac iussa sese facturum spon-
dit.

Quamobrem Sacerdotes, quos Dominus
in templo constituit, vt ex eo domum ora-
tionis faceretis, hæc ipsa templa honorate,
in ijs debitum Deo cultum exhibete; nolite
ea hypocritarum & Simoniacorum domum
constituere, sed domum bonorum ac fide-
lum ministrorum, vt aliquando audire me-
reamini: *Euge serue bone & fidelis, quia in pau-
ca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in
gaudium.*

Ecce, Domine Iesu Christe, hodierna ti-
bi die profitemur, zelum domus tuæ nos co-
medisse, & promittimus nihil tantæ nobis
curæ fore, quam Ecclesiæ tuæ honorem,
templorum cultum, & nominis tui gloriam,
ac perpetuum in tuo obsequio affectum: ad
hoc vnum contendemus, hoc vnum spirabi-
mus. Deinde tanta diligentia, ac tam ac-
curate munus nostrum, ad quod te donante
vocati sumus, explebimus, vt nullam vn-
quam irascendi occasionem daturi simus,
qua nos in templo tuo exigere possis. Ipsa nos
prius opprimat mors, quam loca hæc sacra
profanemus, quam aliquid in ijs aut diuen-
damus aut emamus: mille potius mortis
genera ingruant, quam in ijs Simoniam cõ-
mittere, & hypocritism aut fucatam pietatẽ
fouere præsumamus. Ecce promittimus ac
vouemus Domine, fidele tibi hic obsequiũ
nos exhibituros, quo, sicut boni ac fideles
serui Ecclesiæ militatẽ egressi sumus, aliqua-

Tom. 1. Bessai Quadrag.

do in ipsa triumphante conspiciere te merea-
mur. Amen.

FERIA III. POST DOM. IV.
QVADRAGESIMÆ.

Partitio.

1. De Inuidia.
2. De Doctrina Christiana 'sagoga.
3. De legis Christiana admirabili præstan-
tia.
4. De scientia Christi.

Iam die sexto mediante, ascendit Iesus in tem-
plum & docebat, & mirabantur Iudæi,
dicentes: Quomodo hic litteras scit, cum
non didicerit? Ioan. 7.

FIGVRA.

REGINA Saba ab extremi orbis partibus 1. Reg. 10.
multo comitatu, ac multis nobilibus &
Principibus stipata, Hierosolymam ad sa-
pientiam Salomonis audiendam cum venisset,
ea audita, ac visa eius magnificentia &
splendore, adeo obstupuit, vt extra se raptam,
& vltra spiritum non habens dixerit: *Beati
viri & beati seruitui hi, qui stant coram te sem-
per, & audiunt sapientiam tuam.* Attollite o-
culos, Auditores, ac videte synagogam il-
lam nationum omnium reginam, per Pro-
phetas scilicet ita nuncupatam, ab extremis
Iudææ finibus, magna nobilium, Scribarum,
Pharisæorum, summorumque Pontificum
stipatam multitudine in templum prodeun-
tem; & audita non sapientia Salomonis, sed
doctrina & prædicatione Iesu Christi, præ-
stupore extra sese raptam, adeo, vt præ ad-
miratiqne dixerit: *Quomodo hic litteras scit,
cum non didicerit?* Nonne id optime cum fi-
gura videtur coincidere? Est hoc hodierni
Euangelij subiectum, de quo, vt aliquid ad
maiorẽ Dei gloriam, vestrumq; omnium
subsidiũ ac solitum Deiparæ Virginis pa-
trocinium confugiamus, dicentes:

AVE MARIA.

Eff

Roga-

Anacharhis dictum.

Rogatus olim Anacharhis Scythia Philosophus, cur toties homines tristitia afficerentur, ait: id non aliunde, quam ab inuidia proficisci; doleat enim & tristantur, cum alios late & prospere agere vident, & virtutes in ijs perspicunt, quas sibi deesse sciunt; adeo, vt tantum de alienis virtutibus, quantum de suis sceleribus doleant. Et sane ipsa inuidia pestis est, quæ vt plurimum Virtutes, felicitatem, ac benefacta comitatur: quod diuinus Plato satis expressit cum ait:

Manox. lib. 5. Quibus prospere res succedunt, contingit oriri primo amulationem, deinde inuidiam. Eisdem pene verbis Isidorus: Nulla est virtus, quæ non habeat contrarium inuidia malum. Quod Stobæus egregia similitudine declarat. Quæ admodum eos, qui in Solis lumine ambulant, semper umbra sequitur, ad eundem modum eos, qui ad gloriam aspirant, inuidia æstrum comitari consuevit. Iter facientem per solem necessario comitatur Umbra: incedentis vero per gloriam comes est inuidia.

Apophth. Themistoclis.

Hinc de magno illo Atheniensium duce Themistocle refert Plutarchus, eum in iuuentute dicere solere, scire se ac perspectum habere, actiones suas non famam mereri, cum ipsa nondum eas, inuidia comitaretur.

Apo. 12.

Hinc non immerito quidam inuidiam Antagonistam fortunatorum appellabat. Eiquidem cum dracone illo, de quo in Apocalypsi, non immerito eam posse comparate videor, qui cauda stellas è caelo trahebat: Ipsa namque inuidia caudæ suæ veneno virtutes, quæ instar siderum in anima collucunt, incidere & euellere contendit, earumque lumen extinguere aut saltem offuscare nititur. Quot pestilens illa Megera tragœdias, quot turbas vbique excitauit? Ecce in caelo Angelos ad seditionem concitat, & aduersus diuinitatem conspirare cogit.

Gen. 4.

Gen. 37.

Gen. 25.

Vix quoque illa Averno prodierat, quin statim mundi primogenitum Cain extimulat, vt necem fratri machinetur! Eadem hæc pestis filios Iacob inuasit, & decem fratres in Ioseph paruulum armavit. Eadem inter Iacob & Esau in matris utero adhuc latitantes orta, vtrumque ad prælium commouit, vt sese mutuo caelestibus impetierat.

Eadem inter Dauidem & Saulem, generum & socerum surrexit. & sane nunquam aliquis tot prælia vidit vel audiuit, quot ab vna inuidia promanarunt. O multorum malorum patens inuidia, quot ruinas & exitia in mundo produxisti: tu mortem ô infelix mater peperisti, tu peccatum in mundum inuexisti; sed cur non potius abortum fecisti? *Inuidia nempe diaboli mors intravit in orbem terrarum.* Tu quoque es scelerata illa vipera, quæ matrem, quæ te produxit, enecas: tu mordax illa rubigo, quæ eum in quo habitas erodis: tu virulenta illa aranea, quæ quicquid attigeris, in lethale virus commutas.

Dixit olim quidam, & sane non ineleganter, tria in mundo reperiri, quæ res altissimas semper & eminentissimas impetere consueverunt: ventum scilicet, fulmen, & inuidiam; quod egregie Poeta nescio quis conuertit, dicens:

Summa petit liuor, perflant altissima venti. *Ælianu*
Summa petunt dextra fulmina missa Iouis. *lib. 11. ca. 16.*

Venti scilicet arbores proceras aggrediuntur, fulmina celsa turrium cacumina, inuidia vero virtutes heroicæ. Vnde & alius.

--- nec magnas patiens exurgere laudes,
Inuidia.

Hinc in Alexandro Macedone, veluti rem tanto Rege indignissimam, ac magnum inuidiæ eius argumentum, obseruat Ælianus, tres eum præcipue è ducibus odio esse persecutum: Perdiccam scilicet, quod æquo esset belliciosior, Lysimachum quod militia peritus; & optimi ducis munere optime fangeretur. Antigonum vero quod splendidus esset, ac regium fastum indueret. Veram relictis hisce Ethnicis, qui veram inuidiæ & liuoris imaginem intueri desiderat, expressam illam in Phariseorum hic animis reperiet, qui iniquo semper oculo, & inuidiæ liuore suffuso, Christi miracula intuiti sunt, & immortalis eum odio persecuti. Hinc in hodierno Euangelio interrogant: *Quomodo hic lituras scit cum non didicerit?* O inuidiam, ô liuorem, ô æmulationis pestem! Nos vero primo Christi doctrinam, quam illi tantopere æmulati sunt, excutiamus, deinceps

deinde de eiusdem ingenio scientiaque lo-
quemur.

Principio igitur dicimus, doctrinam qua
Christus caelo attulit, hoc ipsum Euange-
lium esse, quod vobis hodie annuntiamus,
Lycurgus nouas leges Lacedaemoniis scri-
psit, Solon Atheniensibus, Zaleucus Lo-
crensibus, Numa Romanis, at hodie Chri-
stus Christianos edocet, ipse est, qui Eccle-
sia ac toti mundo leges, easque recentes, &
nunquam auditas promulgat. Praelecta est
haec doctrina olim in monte Sinai, cum
ventorum procellarumque turbine, cum tu-
barum clangore, ac fulgurum sonitu, qua
omnia doctrinam hanc vere admirabilem
futuram ostendebant: eam deinde Christus
in natiuitate, vita serice, morte ac resurre-
ctione, miraculis prodigiisque operibus
confirmavit: *Cæci vident, claudi ambulant,
mortui resurgunt.* Ipse quoque Paracletus Spi-
ritus nouis eam postea miraculis stabiliuit;
quippe qui caelo descendit, eius ut rector &
director foret, & ipsos Apostolos, doctri-
nae huius praecones futuros, erudiret. Scri-
ptum est enim: *Spiritus sanctus docebit vos om-
nia.*

Ipsi vero Apostoli sub tam egregio Prae-
fide Doctores facti, eandem docuerunt, pro-
mulgarunt, ac per totum terrarum Orbem
praedicarunt, semper plurimis miraculis in
eius confirmationem patris. Et sane in-
gens miraculum est mirabilem hanc doctri-
nam semper miraculis comitantibus incre-
mentum sumpsisse. Quod mihi quadantenus
in eo expressum videtur, quod in arca Tes-
tamenti tabulae legis semper cum virga Moy-
sis asseruarentur: ad significandum, in Ecclesia,
quaere vere arca est, legem Euangelicam nun-
quam progressum facturam, nisi virga illa
miraculorum operatrix, nisi ipsa miracula
eam semper comitentur.

Ecce & aliam figuram, Muri & propugna-
cula Iericho, quae armis expugnari non po-
terant, ad primum tubarum Israelitarum
clangorem confestim conciderunt; quo de-
notabatur, muros & valla idololatriae, ac
sublimia illa superborum fastigia, quae per
veteris legis vigorem & fortitudinem euin-
ci non poterant, ad tubarum Apostolicarum

sonitum, ad primam sanctae illius doctrinae
vocem, prosternenda, & euertenda.

Vere igitur haec doctrina admirabilis est, III.
quippe quae vniuersum terrarum Orbem Doctrina
peruasit, quae ab omnibus hominibus rece-
pta, & ab omnibus vniuersitatibus & scholis vbique ter-
rarum re-
Ioseph ab Arimathia, quatuor Iudaicae legis cepta est.

Doctores, eam synagogae nomine compro-
barunt: Hierotheus, Dionysius, Iustinus,
Philosophi Platonici, ei velut dignae, Aca-
demiae Atheniensis nomine, subscriserunt:
Quadratus, Agrippa, S. Marcus & Lucas ma-
gna sane lumina, virique magni medicorum
nomine eam receperunt: S. Ignatius, Timo-
theus, Titus, & Barnabas viri omniliterarum
scientia excultissimi eam laudarunt, lauda-
tamque in Cypro per omnes Africae oras dis-
seminarunt: Imper. Constant. Imperij Rom.
nomine & Clodoueus Rex Galliarum, eam
dignam quae reciperetur, iudicarunt. Per om-
nia denique tribunalia & subsellia magi
illius Parlamenti, mundi scilicet, vera & ge-
nuina iudicata est: in Africa, Asia, Europa,
America, apud Antipodes, in Monarchia
Graecorum, Persarum, Assyriorum, & Ro-
manorum, inter Iudaeos, in medio Gentiliu
& Ethnicoru, quin & apud Barbaros. Quod
vero omnem admirationem superat, est, quod
eius auctor, institutor, ac promulgator in om-
nium conspectu inter duos nefarios latro-
nes in ignominiosa Cruce, saturatus oppro-
briis ac magna cum infamia fuerit suspen-
sus, & in eadem mortuus: quod duodecim
tantum discipulos habuerit, viles piscato-
res, qui eandem disseminarunt, eiusque ratio-
nem coram omnibus mundi Academiae iudi-
cumque subsellijs, apud omnes Philosophos
reddiderunt, ac per omnes mundi angulos
fundarunt: nam *in omnem terram exiit sonus
eorum.* Quibus tamen non obstantibus, tan-
tum breuissimo temporis spatio incremen-
tum sumpsit, ut vtrumque polum omnis sui
fama expleuerit, ac mille sexcentis ipsis an-
nis durauerit.

Obiectum
Vere igitur doctrina admirabilis est, qua principia &
nulla vnquam in mundo aut praeclearior, aut proprietaria
diuturnior extiterit, doctrina, inquam, cuius res legis Eu-
praestantia verbis nequit explicari: cuius obie. angelicae.

Quam est omne bonum, amare Deum & proximum: cuius principia sunt fides, spes, charitas: cuius proprietates sunt, credere Deum iustissimum, septem in Ecclesia Sacramenta esse, agendam poenitentiam, confessionem peccatorum esse pernecessariam, quadragesimam ieiunium seruandum, non committendam fornicationem, dandas elemosynas, pro peccatis satisfaciendum, diligendos inimicos, aliasque res propemodum infinitas. Doctrina, inquam, ad quam velut ad principium, omnes alia scientia & doctrina referuntur: doctrina, quae abstrahit ab omni materia singulari, sensibili, & intelligibili. Per eam namque voluptates, deliciae, vanitatesque quae sunt in materia sensibili, prohibentur. Docet illa amorem erga nos ipsos esse exuendum, non esse personarum acceptiorem faciendam: & hoc quidem in materia singulari. Docet eadem sublimia quaedam mysteria, modo de SS. Trinitate, modo de incarnatione Christi, quae res a deo pure sunt, & ita ab humano ingenio secretae, ut abstrahant ab omni materia intelligibili, ut nos eisdem mente comprehendere aut intelligere non valeamus.

Psal. 18.

Egregium porro de doctrina hac elogium dedit Doctor ille regius David: *Lex Domini immaculata conuertens animas, testimonium Domini i fidele, sapientiam praestans paruulis*: insignes profecto proprietates, in primis, quod immaculata sit, nullo errore nullaque falsitate permista, & quod nihil fidei bonisque moribus repugnans contineat. Doctrina vero & lex Mahumetana scater erroribus Iudaorum, plena est ineptiis, & a nihilibus deliramentis, Haereticorum referta est horrendis blasphemis & impietatibus sola nostra immaculata est. Scater erroribus tuus Thalmud, o Iudae: barbarissimi ac foecissimi reperiuntur in tuo Alcorano Mahumetista: errores, falsitates, ac mendacia Carechismus & Institutiones tuae continent Calvinista: tu vero Catholice nihil praeter veritatem in Bibliis tuis reperire poteris.

Doctrina Aristotelis & Platonis

Errasti o Aristoteles, cum in libris quodam loco ais: Ex nihilo nihil fieri: item, Mundum esse ab aeterno: errores sunt, meo & omnium

saniorum iudicio grauissimi, ac cum veritate nimium quantum pugnantes. Diuini tibi cognomen vereres tribuant, quantum cunque velint, Plato, equidem dicere ausim & asserere, plurimos in scriptis tuis errores reperiri, plurimas absurditates & ineptias: ut in primis cum de idaeis ab intellectu remotis agis, quas nescio qua subtilitate excogitasti, quas sine vlla necessitate in rerum natura vis subsistere. At tu solus, Domine Iesu, in doctrina tua ne minimum quidem errasti, sed illa sincera est, vera est, immaculata est.

Omnis illa veterum Philosophorum scientia, traditiones illae Rabinorum, leges illae Arabicae, & Mahumeticae, merae sunt fabulae, ac germana gerra, si cum tua lege, Christe Iesu conferantur. Praeuiuit mihi Dauid, dicens: *Narrauerunt mihi iniqui fabulationes, sed non est lex tua.* Vos vero miror Mathematici curtant opere Euclidem vestrum mirari, ac tanti eius regulas faciatis, quarum demonstrationes a deo euidentes afferitis, ut hominem quodammodo cogant, ac mentes violentet impellant, iis ut fidem habeat easque verissimas esse fateatur: ac nullus vnquam extiterit: qui ne latum quidem vnguem ab iisdem recedere ausus fuerit, aut falsitatis eas vel minime coargueret. Quam infinitis partibus, quam longis interualis doctrina Iesu Christi Euclidicis regulis certior est, & admirabilior: iam 1600. anni effluxere, & amplius, & ne minimum quidem aliquis errorem, in doctrina Euangelii reperire potuit. Quin & ipse audacter a Iudaica legis doctoribus petiit, ut vel minimum si posset in doctrina sua errorem ostenderent, dicens: *Quis vestrum arguet me de peccato? Quis vestrum o Rabini, o Doctores, qui vestrum o Philosophi, qui scientiae tantum inuitimini, vel minimum in vita defectum, vel errorem in doctrina repetiat? Lex nempe Domini immaculata est.*

Et sane ea est doctrina Christi excellentia, & perfectio, ut si plane & integre, ad vnguem in aliqua Rep. vel regno seruaretur, ciues illius non in mundo, sed in paradiso quodam voluptates esse se crederent. Si enim aliqua

plurimos errores continet.

Psal. 110.

Ioann. 9.

aliqua ciuitas foret, in qua incolæ Deum præ reliquis rebus amarent; ac proximum vt se ipsos, nullus alienum quid tollerent, abessent auaritia & cupiditas, omnes indigentibus & pauperibus succurrerent; an non aureum redidisse seculum aut eam Rempub. vere cœlestem iudicaremus? O igitur sacrosancta ac penitus cœlestis doctrina! Tu etiam *conuertu animas*, Turcas, inquam, & Saracenos, Iudæos & hæreticos. Etsane hæc ipsa miracula patrat, peccatores conuertit, Idolorum cultores, Simoniacos & adulteros. Vix enim Christi prædicationem audierat Maria Magdalena, quin statim relictis peccatis, ad bonam frugem redierit; nec Samaritana, quin pœnitentiam egerit: nec duo discipuli euntes in Emaus, quin statim oculi eorum fuerint aperti. Saluator Domine, quid si te Orphea dixerit, qui rupes & saxa, qui arbores & ligna ad sonum dulcisonæ testudinis, ad prædicationem doctrinæ tuæ duxisti?

IV. Egregia sane doctrina, sed multo adhuc fidelior est, *Testimonium Domini fidele*, fidele, inquam: quidquid enim promittit & spõdet, exequitur: quicquid debet, exsoluit. Promittit pauperibus gloriam æternam, ac diuitibus æterna supplicia comminatur. Lazarus pauper & inops ample remuneratus est, gloria nimirum cœlesti: diues etiam epulo experientia didicit fidelem esse, cum æternis suppliciis adiudicatur. Intentat peccatoribus obfirmatis tormenta, supplicia, punctiones, & damnationes. Pharaon, Cain, Iudas, alique innumeri didicerunt id esse verissimum. Vere itaque fidelis est: promittit namque consolationem afflictis: nam Ionas auxilium & solarium sensit in balæna, Daniel inter leones, Susanna in vitæ periculo constituta. Intentat superbis deiectionem, ac potentes de sede se depositurum confirmat, & fidelem se ostendit. Videas namque Luciferum cœlo deiectum, Aman in aula Regis Assueti suspensum, Nabuchodonosor in Babylone humiliatum. Pollicetur se humiles exaltaturum, & quam sese hic fidelem demonstrat? Videas enim Ioseph in Ægypto, Daniele in Chaldæa, Dauidem in Iudæa ex humili gradu ad sublime

dignitatis fastigium euectos. O increduli Iudæi, & inuidi Pharisei, quid igitur in doctrina hac culpandum inuenitis? quid inuidia & liuore exæcati interrogatis: *Quomodo hic literas scit cum non didicerit?* Quænam hæc doctrina est? qui fieri potest: vt hic tam docte verba faciat, tam disertus sit, & eloquens, qui nunquam literas didicit, & nefando quidem audiuit?

Erat hoc secundum orationis nostræ membrum, in quo Iudæis scientiam Iesu Christi, quo nobis hanc doctrinam tradidit & captiuitatem aperiemus. D. Thom. Sorbonæ nostræ columen, & Scholasticorum princeps ait: Christum in quantum homo fuit, nobilissimam, pulcherrimam, ac perfectissimam omnium quæ vnquam in mundo fuere, aut futuræ sunt, creaturarum fuisse. Et inquires, num Deus ea quæ semel condidit, perfectiora reddere queat, affirmat posse: quin & mille mundos infinitis partibus hoc ipso quem incolimus, qui olim quidem ab eius essentia promanauit, excellentiores & pulchriores de nouo posse condere, sed tria iam ab ipso tanta perfectione facta esse, nempe gloriam beatorum Iesum Christum quoad humanam naturam, ac Beatissimam Mariam Virginem, nil vt illis perfectius creare posset; adeo, vt haud minor dementia & ignorantia esse videatur, quærere vndenam Christus Dominus doctrinam suam hauserit, quam inuestigare à quo sol lumen habeat.

Sed alio, Auditores, res arcessenda est, Christus & ab ipsa incarnatione eius initium ducendum. Iesus Christus Deus erat & simul homo, in quantum erat Ianus ille biceps, cui duæ facies, vna tum Deus diuinitatis, humanitatis altera. In quantum tanta erat Deus ô Iudæi, magnæ insanæ & dementiæ prudentia argumentum est, ac non exigua blasphemia quanta Patrem species, petere: *Quomodo hic literas scit?* Non secus ac si pereretis, Tantane Deus sapientia, tantane scientia præditus est? Eiusdem enim cum patre suo naturæ est & substantiæ. *Ego & pater vnum sumus*, id est, *Ioan. 10.* in natura. Eisdem habet perfectiones, eisdem qualitates: omnipotens vt Pater, æternus, infinitus, omniscius, & omnia quidem simul, & ab omni æternitate, ac per scientiam visionis, ea quæ fuere, & per eam,

quæ simplicis intelligentiæ dicitur, ea quæ tantum fieri possibilia sunt. Quin & in ipso erat notitia, sapientia, scientia, præscientia, prouidentia, prædestinatio, reprobatio, ac magnum libri vitæ arcanum.

Christus e-
rat compre-
henfor &
viator.
In quantum homo, Christus etiam dupliciter considerari potest, vel ut comprehensor, vel ut viator, & quoniam à primo natiuitatis suæ momento comprehensor fuit, atq; anima eius beata Verbi diuini visione gaudens: hinc duplicem cognitionem habuit, talem qualem Angeli, & qualem beati in cælo, at vtramque longe nobiliorem. Intellego hic cognitionem Verbi, & omnium rerum cognitionem in Verbo: quæ duæ diuersæ sunt. Alijs eas nominibus nuncupat August. *Vespertinam se & matutinam*, adeo ut Christus eodem instanti Doctor fuerit & homo, & eodem simul comprehensor: omniumq; rerum notitiam perfectam habuerit, non quidem actualem, sed tantum habitualem, per quam omnia in Verbo illo perspiciebat: poterat nempe in verbo omnium rerum, quas nosse exoptabat, representationem successiue habere.

Diuina ef-
sentia simi-
lis est specu-
lo, quod
omnia re-
præsentat.
Et sane Auditores, si bene diuinam essentiam intueamur, videbimus eam speculo esse persimilem, in cuius crytallo omnia tam præterita quam præsentia & futura representantur: in quam Angeli & beatorum animæ respicientes, beatitudine fruuntur, eamque essentiam contemplando, omnia in illa contemplantur. Quemadmodum etiam speculum in medio aulae alicuius positum, inspicientibus omnia quæ in eadem sunt, representat: ita quoque Deus in mundi medio quodammodo positus, & in omnibus eiusdem climatibus dependens, omnibus qui in eius essentiam oculos coniciunt, vniuersas creaturas, & omnia quæ in vasta mundi huius aula sunt, ostendit & obicit. Hic discas obiter hæretice, quam ratione, sancti ipsi orationes supplicationesque nostras audire & exaudire valeant, dum eas in illo diuinæ essentiae speculo intueantur.

Vt sancti
nostras pre-
ces remote exultate jam & lætemini omnique ratione
audire que-
ant.
Contendite, ut per bona ac salutaria opera

æternæ illius beatitudinis compotes reddi mereamini: eius namque semel participes effecti, infinitis proculdubio paralangis omnes Doctores, Philosophos, aut Theologos, qui vnquam extiterunt, aut existunt, antecelleris. Nam, ut Diuus Gregorius ait: *Quid est quod non videant, qui videntem omnia vident?* tuque à me quaerere hodie desine Iudæ: *Quomodo hic homo literas scit, cum non didicerit?* Quoniam à primo ortus sui die, in speculo illo verbi omnia contemplantur. Beatus erat, magnus Doctor erat, & in omni scientiarum genere versatissimus.

Deinde, si eum ut viatorem consideremus magnam eum quoque Doctorem reperimus. Neque enim eo, quo nos modo, natus est; anima namque nostra, teste Aristotele, tabula rasa persimilis est, in qua si egregiam aliquam imaginem, aut cognitionis alicuius exemplar effingere volumus, ut tempus & ætas maturior, iudiciumque capacius eandem efformet, necesse est. Atha-bebat Christus animam omnium rerum cognitione exornatam, & dotatam habebat etiam scientiam, quam infusam appellant. Quin & Deus à primo conceptionis principio, statim ei, non secus atque Angelis & Adamo, quamprimum conditi fuere, omnes species intelligibiles communicauit, quas nos rudes & stupidi, non nisi magno labore, studio, & difficultate per sensus exteriores, è rebus naturalibus elicere possumus: atque has eum ad communem sensum, velut ad generale tribunal, ad quod omnes sensuum exteriorum actiones referuntur, reuocamus; ille statim omnes intellectui agenti representat, qui vbi ea pura & ab omni terrena materia secretas reddiderit, tandem intellectui patienti, in quo omnis nostra cognitio efformatur, imprimi & infigit.

Docet nos id Philosophia, quod ab illa sane petere necesse fuit, ut Christum etiam in quantum viator extitit, omnia à prima natiuitatis suæ hora perspecta & cognita habuisse, demonstrarem: in quam rem luculentum hic conceptum ad meliorem Gen. 1. eius intelligentiam proferam. Nam quemadmodum

Christus ut
Viator om-
nia sciebat

Gen. 1.

Can. Dan.

Is. 1.

admodum corpora illa cœlestia vna cum stellis suis ac lumine condita sunt, arbores item in paradiso fructibus plane abundantes: ita Christus Iesus, arbor illa vitæ, fructibus, gratijs, scientijs ac meritis plenus, in quantum homo, conceptus fuit: & purum illud firmamentum, omni corruptione & Eclipsi carens, vna cum stellis suis, scientijs nempe, & omnibus notitijs Philof. ac Theolog. generibus productum fuit, cum omnibus denique perfectionibus conceptum.

An non meministis excursus illius, quem 12. ætatis anno fecit, cum triduo inter Doctores in Synagoga differeret, adeo ut omnes tum propter ætatem tum propter doctrinæ varietatem & pondus in stuporem raperentur. *Stupebant autem omnes: qui eum audiebant super prudentia & responsione, & videntes admirati sunt.* Vbinam tantum in studijs profecerat? quis eum docuerat? quas scolas adierat? hoc ab ipsis hausit in cunabulis, à primo natiuitatis die secum detulit. Cur igitur vos, ô inuidi Iudæi clamantes queritis: *Quo modo hic literas scit cum non dixerit.* Vos vero, mihi dicite, quoniam in collegio studuerint Angeli? in quam vniuersitate eursum perfeceerint demones, quorum tamen tanta scientia est, ac rerum experientia?

Quis fuit Regens Adami, quis doctor eius, quis præceptor? qua in schola Noe Mathematicam didicit, ad tam ingentem machinam construendâ? in qua Academia quis vnquam docuit somnia interpretari, & infirmas animi cogitationes detegere, in qua tamen arte Ioseph & Daniel, hic in Babylone, ille in Ægypto ad miraculum vsque edocti fuerunt. In quo tandem orbis angulo tradita est scientia futura præuidendi, in qua tam multi prophetae excelluerunt? in quo ludo didicit Iosue solis cursum inhibere, & Isaias eundem ad oceanum cogere? Quia in classe Salomon adeo sapiens ac peritus rerum effectus est? Erant hæc omnes scientiæ infusæ: omnes hos ipse docuerat Deus, & in primis Filium suum carissimum redemptorem nostrum Iesum Christum à primo conce-

ptionis instanti omnium species & habitus scientiarum ei instillans.

Ecce ut hic vestra principia ac fundamenta conciderint Philofophi. Ecce ut axioma vestrum falsitatis arguatur, *Nihil est in intellectu, quod prius non fuerit in sensu*, omnes namque scientiæ prius sunt in intellectu Saluatoris mei, quam ad sensus exteriores deueniant. Psalmographus huc respexit dum cecinit, *Omnia glor. a eius. filie regis ab intus, in fimbriis aureis circumamicta varietatibus*, quo loco per Regis filiam animam magni illius regis, Christi Iesu intelligit, cuius omnis pulchritudo & decor intrinsecus later: cuius omnis scientia in intellectu consistit, nulla ratione à sensibus exterioribus dependens: magna notitiarum varietate insignita & circumdata, quæ ad auream diuinitatis fimbriam adhærescunt, cuius rei egregiam è sacris libris allegoriam proferam. *Iud. 10.* Castitatis illud spectaculum Iudith, Manafsis vidua, Bethuliam egressa, ut Holoferni caput præcideret, tanto se artificio & varietate ornauit, tot sibi gemmas, & margaritas, tot monilia & armillas, tot lunulas circumdedit, ut ciues ipsi egredientem obstupescerent, Assyrii quoque visâ tanta pulchritudine extra sese raperentur. Eodem modo sacra illa Iesu Christi anima cælo egrediens, ut Satanam profigare, tanta gratiarum varietate, tot donis, tot diuitijs spiritualibus insignita fuit, ut ea egrediente angeli cœlorum ciues, & homines in hac terra veluti militantes, dixerint: *Qua est ista qua progreditur, quasi aurora? pulchra ut luna, electa ut sol?*

Et quoniam de militibus sermo incidit: milites illi Hierosolymitani, qui ad magnum illum Doctorem capiendum venerant, tribus de ea doctrina verbis auditis, obstupescerent & admirantes reuersi sunt, dicentes: *Nunquam sic locutus est homo, sicut hic loquitur*, S. Paulus quoque eius merita perspecta habebat cum diceret: *Hic est in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei reconditi.* Hunc & omnes Prophetæ fati manifestum & notum reddere. Vnde Baruch: *Hic adinuauit omnem disciplinam*: & multo adhuc manifestius

Arist. 3. de anima.

Psal. 44.

Iud. 10.
Allegoria.

Cant. 8.

Ionn. 7.

Colos. 2.

Baruch. 3.

Isa. 11.

Scientiis
infusis
tracta-
tis.

Luc. 1.

Gen. 40.

Cant. 40.

Dan. 2. & 4.

Isa. 10.

filii Iſaias: *Requiesceſet ſuper eum ſpiritus Domini, ſpiritus ſapientia & intellectus, ſpiritus conſilii & fortitudinis*: perinde ac ſi dicere voluiſſent: Noli o munde, ſi in Meſſia tuo tantam à pueris ſcientiam notes, ſi tanta eum ab incunabulis doctrina præditum videas, obſtupeſcere; Erit enim ipſe velut quidam theſaurus omnium diuitiarum Dei, ac de omni ſcientiarum genere loqui ac diſſerere poterit. Ingens igitur temeritas eſt, ne dicam dementia ac veſania, amplius quaerere: *Quomodo hieſiteras ſcitis cum non didicerit?*

Tu enim omnia nouiſti Domine mi Redemptor, & nihil eſt quod te fugiat. In quantum namque Deus es, tantum noſti, quantum Pater, itaque ſcientia tua infinita eſt vt Patris, eadem eſt quæ Patris, eiufdem naturæ. In quantum vero homo es, ac ſimul comprehenſor omnium rerum iam inde ab incunabulis ſcientiam habuiſti in ipſo ſacro virginis vtero Doct̄or factus es, eandem habens ſcientiam, quam ipſi Angeli, Throni, ac Seraphini in cælo: ſi vero te vt viatorem inuenimus, nihil ſane erit, q̄ te ignorare deprehendemus; imo vero te ſcientiam habere, q̄ à primo conceptionis momẽto ad eum plane modum tibi fuerit infuſa, quo eiufdem ſpecies Angelis, Adamo, ac Salomoni, & plurimis aliis infuſæ fuerunt, comperiemus: omnia deniq; mi redemptor, Saluator, Deus meus & omnia te perfectæ habere. Quamobrem non ſine iniuria hanc tibi hodie calumniâ Phariſæi impingunt, petentes vnde nam hæc ſcientia tibi fuerit infuſa, quippe qui eam iam inde à natiuitate habueris. Equidem iam non miror, legem tuam nullo vnquam errore fœdatam eſſe, ſed cæteras e contra leges erroris coarguere: non miror doctrinã tuam ſine vllis ineptiis, commentis & deliriis eſſe, ſed veritate pleniffimam, & vt maxime fidelem: cum tu qui omnia noſti, & quem nullum latet ſecretum, hanc nos doctrinam docendo errare nequieris. Quare, o Deus vere, Deus veritatis pleniffime, hanc nobis gratiam concede, vt ita miracula admirari, ac tam inuiolatæ ſanctam tuam doctrinam ſeruare poſſimus, vt in nobis meriti loco eſſe queat, quo aliquando illud diuinæ tuæ eſſentiæ ſpeculum in ſuprema

beatitudine conſpicere poſſimus. Amen.

FER. IV. POST DOMIN. IV.
QUADRAGESIMA.

Partitio.

- I. De anima obecacatione.
- II. De cæco nato.
- III. De cæco illuminato.

Præteriens Ieſus vidit hominem cæcum à natiuitate. Ioan. 9.

FIGURA.

Iſtus ille Tobias cum viſu orbatus eſt. Tob. ii. Iſer, nouo quodam genere per Angelum Raphaelẽ, idque felle piſcis, quem Angelus in via repererat, viſum & oculos recuperauit: licet id ipſum remedium magis iſdem obfuturum videretur. At nobiliorem oculorum perſanationem, in Euangelio hodierno contemplan. Hic enim cæcum natum video, lumen oculorum per Angelum teſtamenti, id eſt, Ieſum Chriſtum, qui eis non fel piſcis adhibuit ſed lutum, quod felle magis eiſdem contrarium erat, recuperantem. Omnium miraculorum maximum! o meditationem cui nulla vnquam ſimilis in mundo extitit! Quam vt digno hodie præconio celebrare, ac pro dignitate auditoribus hic congregatis aperire queam, Spiritus tui paraclæti Domine, ac beatiffima Virgo magni illius Medici Mater ſolitam mihi auxilium quaſo ne deneges: quamobrem angelicæ ſalutatione compellabimus:

AVE MARIA.

Doctus juxta ac pius Ioannes Climacus I. dicere ſolebat, primam ac maximam demonum animarum exitio inuigilantium curam eſſe, oculos mentis erigere, animamque penitus occæcare: quamdiu enim lumen illud cœleſte, ac fax illa ſpiritalis per eodem